

การติดตามและประเมินผลโครงการศูนย์วิชาการพัฒนานโยบายสาธารณะด้านการสร้างเสริมสุขภาพ :
ประเด็นความมั่นคงทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (การท่องเที่ยวโดยชุมชน)
โดยการประยุกต์ใช้กระบวนการประเมินผลกระทบทางสุขภาพ (HIA)

1. ชื่อโครงการ การติดตามและประเมินผลโครงการศูนย์วิชาการพัฒนานโยบายสาธารณะด้านการสร้างเสริมสุขภาพ : ประเด็นความมั่นคงทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (การท่องเที่ยวโดยชุมชน)

2. คณะทำงาน

- 2.1 ดร.พิเชตวุฒิ นิลละออง สาขาวิชาการจัดการรัฐกิจ คณะพาณิชยศาสตร์และการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง
- 2.2 อาจารย์กานต์พิชชา ดุลยะลา สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว คณะพาณิชยศาสตร์และการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง

3. ที่มาและความสำคัญ

สถาบันนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยศูนย์วิชาการพัฒนานโยบายสาธารณะด้านการสร้างเสริมสุขภาพ (สวนส.) ได้จัดทำโครงการศูนย์วิชาการพัฒนานโยบายสาธารณะด้านการสร้างเสริมสุขภาพ : ประเด็นความมั่นคงทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้วยการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับและผลักดันการดำเนินงานการท่องเที่ยวโดยชุมชนต้นแบบในการจัดการฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มจังหวัดอันดามัน โดยการผลักดันให้เกิดแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนกลุ่มจังหวัดอันดามันที่พร้อมผลักดันสู่การปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผลักดันให้เกิดข้อเสนอเชิงนโยบายการท่องเที่ยวชุมชนเพื่อนำเสนอในเวทีวิชาการระดับภาคใต้ และผลักดันให้เกิดการทำงานร่วมกันของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างน้อย 4 เครือข่าย ได้แก่ 1) กลุ่มจังหวัดอันดามัน 2) เครือข่ายท่องเที่ยวโดยชุมชนภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย 3) เครือข่ายท่องเที่ยวโดยชุมชนสามจังหวัดชายแดนใต้ และ 4) เครือข่ายท่องเที่ยวชุมชนระดับภาคใต้ อันจะนำไปสู่การยกระดับเศรษฐกิจชุมชนเพิ่มรายได้แก่ครัวเรือนของกลุ่มที่ทำท่องเที่ยวโดยชุมชน

เพื่อให้การดำเนินงานโครงการศูนย์วิชาการพัฒนานโยบายสาธารณะด้านการสร้างเสริมสุขภาพ : ประเด็นความมั่นคงทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (การท่องเที่ยวโดยชุมชน) เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ศูนย์วิชาการพัฒนานโยบายสาธารณะด้านการสร้างเสริมสุขภาพ (สวนส.) จึงได้กำหนดให้มีการติดตามและประเมินผลภายใน โดยการประยุกต์ใช้กระบวนการประเมินผลกระทบทางสุขภาพ (HIA) ทั้งนี้เพื่อเสริมพลังแก่คณะทำงานให้สามารถดำเนินการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการฯ และบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. วัตถุประสงค์ของการประเมิน

4.1 เพื่อติดตามและประเมินผลการดำเนินงานโครงการศูนย์วิชาการพัฒนานโยบายสาธารณะด้านการสร้างเสริมสุขภาพ : ประเด็นการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยการประยุกต์ใช้กระบวนการประเมินผลกระทบทางสุขภาพ (HIA)

4.2 เพื่อประเมินปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการศูนย์วิชาการพัฒนานโยบายสาธารณะด้านการสร้างเสริมสุขภาพ : ประเด็นการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตามกรอบยุทธศาสตร์ สสส. ประกอบด้วย 1) เกิดความรู้และนวัตกรรม 2) พัฒนาขีดความสามารถของคนและเครือข่าย 3) มีการสร้างสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกที่เอื้อต่อการดำเนินงาน 4) เกิดกระบวนการชุมชนและท้องถิ่นเข้มแข็ง 5) เกิดกระบวนการนโยบายสาธารณะ และ 6) เกิดคุณค่าทางจิตวิญญาณ

4.3 เพื่อเสริมพลังการทำงานแก่คณะทำงานโครงการศูนย์วิชาการพัฒนานโยบายสาธารณะด้านการสร้างเสริมสุขภาพ : ประเด็นการท่องเที่ยวโดยชุมชน

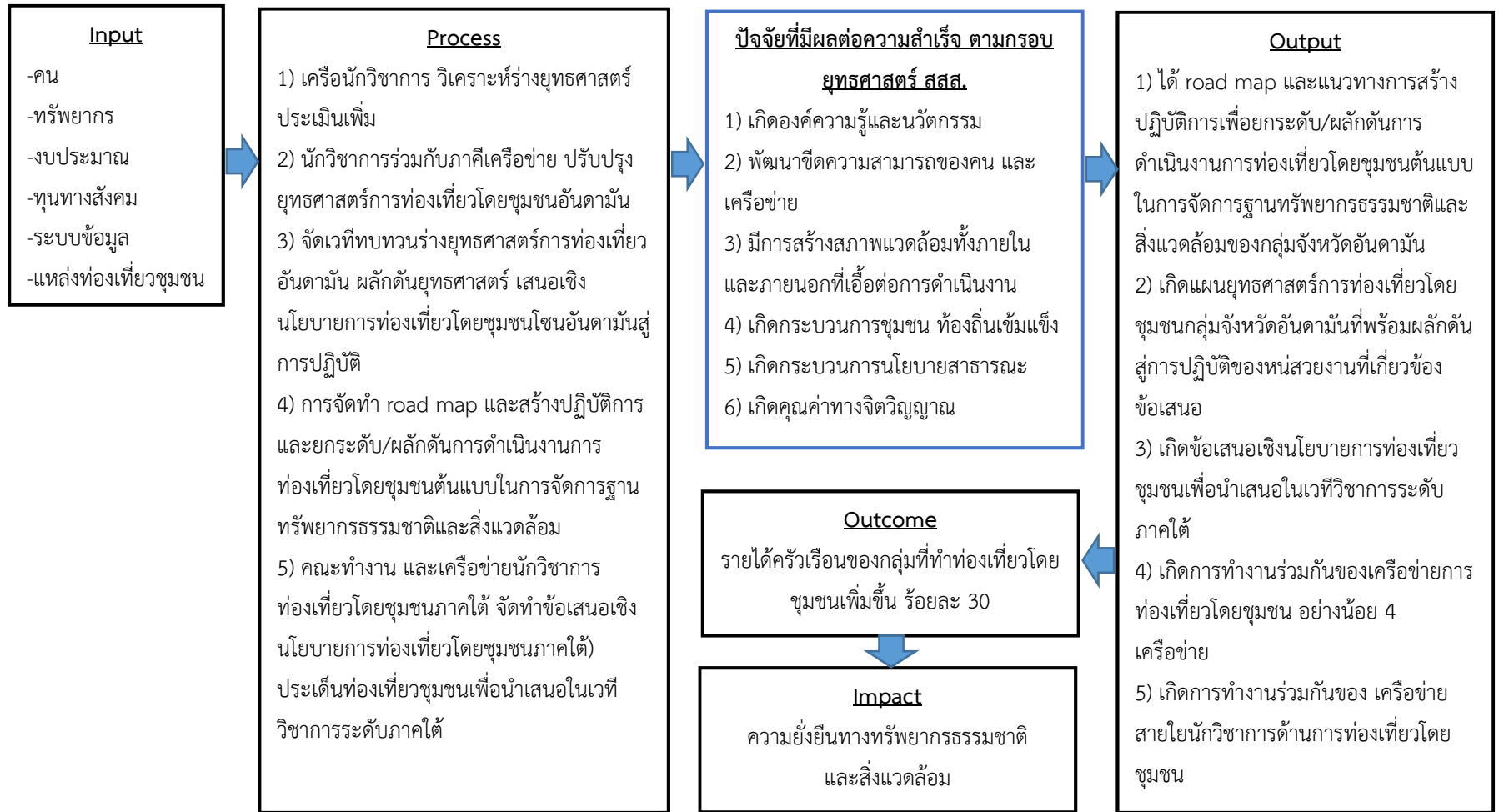
5. พื้นที่ศึกษา

ได้แก่ พื้นที่ดำเนินงานประเด็นการท่องเที่ยวโดยชุมชนใน 6 จังหวัดอันดามัน ประกอบด้วย 1) บ่อหิน พาร์มสเตย์ จังหวัดตรัง 2) บ้านบ่อเจ็ดลูก จังหวัดสตูล 3) หุ่นยี่เพ็ง, บ้านถ้ำเสือ, บ้านนาดีน จังหวัดกระบี่ 4) บ้านสามช่องเหนือ จังหวัดพังงา 5) บ้านกมลา จังหวัดภูเก็ต และ 6) บ้านม่วงกลาง จังหวัดระนอง

6. กรอบแนวคิดการประเมิน

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การติดตามและประเมินโครงการศูนย์วิชาการพัฒนานโยบายสาธารณะด้านการสร้างเสริมสุขภาพ : ประเด็นการท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้วยการประยุกต์ใช้กระบวนการประเมินผลกระทบทางสุขภาพ (HIA) ประเมินตามกรอบยุทธศาสตร์ สสส. 6 ด้าน ได้แก่ 1) เกิดความรู้และนวัตกรรม 2) พัฒนาขีดความสามารถของคนและเครือข่าย 3) มีการสร้างสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกที่เอื้อต่อการดำเนินงาน 4) เกิดกระบวนการชุมชนและท้องถิ่นเข้มแข็ง 5) เกิดกระบวนการนโยบายสาธารณะ และ 6) เกิดคุณค่าทางจิตวิญญาณ ทีมประเมินจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดการติดตามและประเมินผลโครงการฯ ดังภาพต่อไปนี้

กรอบแนวคิดการประเมิน



กรอบการประยุกต์ใช้ HIA ติดตามและประเมินผลโครงการศูนย์วิชาการพัฒนานโยบายสาธารณะด้านการสร้างเสริมสุขภาพ : ประเด็นการท่องเที่ยวโดยชุมชน

- 1) การกลั่นกรอง
- 2) การกำหนดขอบเขตและแนวทางการประเมิน
- 3) การประเมินผลกระทบ
- 4) การทบทวนร่างรายงาน
- 5) การพัฒนาข้อเสนอเพื่อการแก้ไข ปรับปรุง
- 6) การติดตามประเมินผล การทบทวนแก้ไขปรับปรุง

7. วิธีดำเนินการและขั้นตอนการประเมิน

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงานตามกระบวนการประเมินผลกระทบทางสุขภาพ

ขั้นตอน	วัตถุประสงค์ (ของแต่ละขั้นตอน)	รายละเอียดกิจกรรม	วิธีดำเนินการ	งบประมาณ
การคัดกรอง (Public screening) และการกำหนด ขอบเขตและแนว ทางการประเมิน (Public scoping)	ทบทวนและกำหนด ขอบเขต แนวทางการ ประเมิน	<ol style="list-style-type: none"> 1. การทบทวนรายละเอียดของโครงการ ประเด็นการสื่อสารสาธารณะจากเอกสาร โครงการ 2. การทบทวนเอกสารวิชาการ งานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดและ กำหนดขอบเขตเชิงเนื้อหา 3. การประชุมกลุ่มย่อยเพื่อกำหนด ขอบเขตการประเมินร่วมกับผู้รับผิดชอบ โครงการ ผู้เกี่ยวข้อง และ stakeholder 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ทีมประเมินทบทวนรายละเอียดข้อเสนอ โครงการ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ กิจกรรม ตัวชี้วัด ของโครงการฯ จากเอกสารโครงการ เพื่อเป็นข้อมูล input ในการท ำ scoping 2. ทีมประเมินทบทวนเอกสารวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อก ำหนดขอบเขต เนื้อหาและจัดท ำร่างตัวชี้วัดการประเมิน 3. ทีมประเมินจัดประชุมกลุ่มย่อย เพื่อเสนอ ร่างขอบเขตและตัวชี้วัดการประเมินที่ได้จาก ข้อ 2 4. ทีมประเมินปรับรายละเอียดเนื้อหา ตัวชี้วัด และจัดทำเครื่องมือตามตัวชี้วัดการ ประเมิน เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ต่อไป 	20,000

ขั้นตอน	วัตถุประสงค์ (ของแต่ละขั้นตอน)	รายละเอียดกิจกรรม	วิธีดำเนินการ	งบประมาณ
การประเมินผลกระทบ (Public assessing)	ประเมินโครงการตามขอบเขตที่กำหนด	1. การเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ตามเครื่องมือที่กำหนด 2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำร่างรายงานการประเมิน	1. ทีมประเมินเก็บรวบรวมข้อมูลตามเครื่องมือที่กำหนด ประกอบด้วย การสัมภาษณ์ด้วยแบบสัมภาษณ์ การบันทึกเสียงด้วยอุปกรณ์บันทึกเสียง การบันทึกภาพด้วยอุปกรณ์บันทึกภาพ การบันทึกด้วยแบบบันทึก (Check-list) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม 2. ทีมประเมินบันทึกและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อจัดทำร่างรายงานการประเมินผลกระทบ	45,000
การทบทวนร่างรายงานโดยสาธารณะ (Public review) และ การผลักดันเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจ (Public Influencing)	1. เพื่อคืนข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องและ stakeholder ได้ร่วมกันตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ 2. เพื่อประเมินแนวทางและวางแผนสู่การจัดทำนโยบายสาธารณะ	1. ทีมประเมินร่วมจัดเวทีกับผู้รับผิดชอบโครงการ เพื่อรับฟังความเห็น ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลในร่างรายงาน พร้อมจัดทำข้อเสนอแนะในการดำเนินงานต่อ (หน่วยงานไหนต้องทำอะไร) 2. ทีมประเมินร่วมจัดเวทีเพื่อประเมินแนวทาง รูปแบบ และความเป็นไปได้ในการผลักดันสู่นโยบายสาธารณะ	1. ทีมประเมินประสานงานกับผู้รับผิดชอบโครงการ เพื่อเชิญผู้ที่เกี่ยวข้อง และ stakeholder ของทุกกิจกรรมเข้าร่วมเวทีรับฟังผลการประเมินและร่วมตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนของข้อมูล และให้ความเห็นต่อแนวทางการพัฒนาโครงการในระยะต่อไป 2. ทีมประเมินนำเสนอร่างรายงานเพื่อรับฟังความเห็นและจัดทำข้อเสนอแนะเชิง	20,000

ขั้นตอน	วัตถุประสงค์ (ของแต่ละขั้นตอน)	รายละเอียดกิจกรรม	วิธีดำเนินการ	งบประมาณ
			<p>นโยบายโดยใช้กรอบยุทธศาสตร์ สสส. และ ผลผลิตของโครงการ</p> <p>3. รับฟังข้อเสนอแนะในการปรับปรุง โครงการตามกรอบยุทธศาสตร์ สสส. และ ผลผลิตของโครงการ</p> <p>4. ศึกษารูปแบบและแนวทางการผลักดันสู่นโยบายสาธารณะใน 4 ประเด็นหลัก 12 ประเด็นย่อย</p>	
การติดตามและ ประเมินผล (Public Monitoring and Evaluation)	เพื่อติดตามและ ประเมินผลการ ดำเนินงานตาม ข้อเสนอแนะในการ ดำเนินงานต่อ	ออกแบบกิจกรรมการติดตามและ ประเมินผลตามข้อเสนอแนะในการ ดำเนินงานต่อจากขั้นตอนการทบทวน ร่างรายงานโดยสาธารณะ (Public review)	ทีมประเมินเก็บรวบรวมข้อมูลตามเครื่องมือ ที่ออกแบบตามข้อเสนอแนะในการดำเนินงานต่อ ประกอบด้วย การสัมภาษณ์ด้วย แบบสัมภาษณ์ การบันทึกเสียงด้วยอุปกรณ์ บันทึกเสียง การบันทึกภาพด้วยอุปกรณ์ บันทึกภาพ การบันทึกด้วยแบบบันทึก (Check-list) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม	20,000

7.2 ผู้ให้ข้อมูลหลัก

กลุ่มเป้าหมายหรือผู้ให้ข้อมูลคัดเลือกแบบเจาะจง โดยกำหนดคุณสมบัติ คือ

7.2.1 ผู้รับผิดชอบโครงการ ผู้ประสานงานโครงการ และพี่เลี้ยงผู้รับผิดชอบแต่ละพื้นที่ท่องเที่ยวชุมชน 6 จังหวัดอันดามัน

7.2.2 กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น เช่น ผู้แทนแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ประชาชนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด

7.3 กลุ่มผู้เข้าร่วมกระบวนการหรือผู้ให้ข้อมูลตามขั้นตอน HIA

ขั้นตอน HIA	กลุ่มเป้าหมาย/ ผู้ให้ข้อมูล
การกลั่นกรอง (Public screening) และการกำหนดขอบเขตและแนวทางการประเมิน (Public scoping)	ผู้รับผิดชอบโครงการ 1 คน ผู้ประสานงานโครงการ 1 คน พี่เลี้ยงผู้รับผิดชอบแต่ละพื้นที่ท่องเที่ยวชุมชน 9 คน
การประเมินผลกระทบ (Public assessing)	ผู้รับผิดชอบโครงการ 1 คน ผู้ประสานงานโครงการ 1 คน พี่เลี้ยงผู้รับผิดชอบแต่ละพื้นที่ท่องเที่ยวชุมชน 9 คน ผู้แทนแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ประชาชนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด 20 คน
การทบทวนร่างรายงานโดยสาธารณะ (Public review) และ การผลักดันเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจ (Public Influencing)	ผู้รับผิดชอบโครงการ 1 คน ผู้ประสานงานโครงการ 1 คน พี่เลี้ยงผู้รับผิดชอบแต่ละพื้นที่ท่องเที่ยวชุมชน 9 คน ผู้แทนแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ประชาชนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด 20 คน
การติดตามและประเมินผล (Public Monitoring and Evaluation)	ผู้รับผิดชอบโครงการ 1 คน ผู้ประสานงานโครงการ 1 คน พี่เลี้ยงผู้รับผิดชอบแต่ละพื้นที่ท่องเที่ยวชุมชน 9 คน ผู้แทนแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ประชาชนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด 20 คน

8. การวิเคราะห์ข้อมูล

การติดตามและประเมินผลโครงการศูนย์วิชาการพัฒนานโยบายสาธารณะด้านการสร้างเสริมสุขภาพ : ประเด็นความมั่นคงทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (การท่องเที่ยวโดยชุมชน) ดำเนินการเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และเขียนรายงานเชิงพรรณนาจากข้อมูลที่ได้
